

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความรู้และความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
เขื่อนภูมิพล มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความรู้และความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
เขื่อนภูมิพล

2. เปรียบเทียบความรู้และความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมของพนักงานการไฟฟ้าฝ่าย
ผลิตเขื่อนภูมิพล ที่มีปัจจัยพื้นฐานต่างกันดังนี้ตำแหน่งทางสายงานระดับการศึกษาระยะเวลาปฏิบัติงาน

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และความตระหนักของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
เขื่อนภูมิพล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดความรู้และความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม แล้วนำไป
ทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือได้ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม
เท่ากับ .66 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความตระหนักเท่ากับ .72 และได้ดำเนินการเก็บรวบรวม
ข้อมูลจากพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เขื่อนภูมิพล จำนวน 245 คน แล้วนำข้อมูล
จากแบบทดสอบและแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS ใช้ค่า
มัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test และใช้สถิติค่าความแปรปรวน
ทางเดียว (One - way Analysis of Variance) ทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความรู้ และ
ความตระหนักกับตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และความตระหนัก
สัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต
เขื่อนภูมิพล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความรู้โดยเฉลี่ย 12.47 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนนซึ่งถือได้
ว่ามีระดับความรู้ในเกณฑ์ปานกลางทั้งนี้ยังพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งทางสายงานแตกต่าง
กัน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 แต่อย่างไรก็
ตามพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษา ระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความรู้เกี่ยวกับ
ปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ

เมื่อศึกษาความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เชื้อนภูมิพลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนัก 54.98 จากคะแนนเต็ม 70 คะแนนทั้งนี้จะเห็นว่าตำแหน่งทางสายงานของพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตเชื้อนภูมิพลที่แตกต่างกันจะมีคะแนนความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน ส่วนระดับการศึกษา และระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความตระหนักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ

5.2 การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของพรรณิภา ต่อมดวงแก้ว และบุญนาค ทัพทิกรณ์ (2537) ที่พบว่านักศึกษาพยาบาลมีความรู้เรื่องปัญหาน้ำเสีย ปัญหาอากาศเป็นพิษ และปัญหาการกำจัดขยะที่ไม่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง และวันพร ผลาวลัย(2528) ที่พบว่าความรู้ในเรื่องผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากโครงการพัฒนาพิวทะเลภาคตะวันออกในหมู่ครูมัธยมอยู่ในระดับปานกลางการที่กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในระดับปานกลางมาจากพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ส่วนใหญ่รับรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมทั้งจากสื่อมวลชนและภายในเชื้อนภูมิพล จึงทำให้เกิดการรับรู้ โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อม ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและต่อสิ่งแวดล้อม และอีกประการหนึ่ง นโยบายของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตจะมีการอบรมและมีการรณรงค์ให้พนักงานทุกคน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และมีนโยบายที่จะแก้ไขปัญหาลingkungan อันเป็นผลมาจากการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าและเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรต่าง ๆ พบว่า ตำแหน่งหน้าที่สายงานที่แตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะตำแหน่งสายงานที่แบ่งไว้จะเป็นระดับปฏิบัติการ และระดับผู้บริหาร ซึ่งจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่การที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมือนกัน การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเหมือนกัน จึงทำให้ไม่เกิดความแตกต่างกันระดับการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ทำให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม แตกต่างกัน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชอบ ชอบชื่นชม (2535) ที่พบว่าระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของอาสาพัฒนาชุมชน จังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการไฟฟ้าฝ่ายผลิต รับผิดชอบตั้งแต่ระดับอนุปริญญาขึ้นไป และจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งถือว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ สามารถ

อ่านออกเขียนได้ และมีตั้งแต่ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งทำให้มีประสบการณ์การเรียนรู้ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน จึงทำให้มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ส่วนระยะเวลาในการปฏิบัติงานก็แตกต่างกัน เพราะพนักงานที่มีระยะเวลาการทำงานที่มาก จะทำให้อยู่ในสภาพแวดล้อมภายในเขื่อนภูมิพลนานกว่า กลุ่มที่มีระยะเวลาการทำงานน้อยการอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้นนาน ๆ ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า

2. ความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมจากผลที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชอบ ชอบชื่นชม (2535) ที่พบว่าอาสาพัฒนาชุมชนในจังหวัดจันทบุรี มีความตระหนักต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชนบทในระดับสูง และพบว่าระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความตระหนักและงานวิจัยของ จินตนา สวนเปีย (2538) ที่พบว่าแม่บ้านในแฟลตข้าราชการทหารบก มีความตระหนักต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดเก็บขยะมูลฝอย ครว้เรือนในแฟลต ข้าราชการทหารบกในระดับสูง การที่มีความตระหนักสูง อาจเป็นเพราะ การได้รับข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์และจะมีข่าวสารกระตุ้นจากสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ จะเห็นได้ว่าปัจจุบันสภาพแวดล้อม เต็มโตรม จึงมีมาตรการต่าง ๆ ออกมา เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ และมีความรู้เพิ่มขึ้น การที่ได้รับสื่อต่าง ๆ เข้ามาจึงทำให้เกิดความตระหนักในใจของประชาชน และในเขื่อนภูมิพลก็เช่นกัน ทุก ๆ เข้าจะมีรายการเสียงตามสาย เพื่อข่าวสารต่าง ๆ บ่อย ๆ ครั้ง ที่มีข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและในเขื่อนภูมิพล พนักงานก็ได้รับข่าวสารจากสภาพน้ำทุก ๆ วัน ทำการในเขื่อนภูมิพลเอง ก็มีโครงการต่าง ๆ และจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในโอกาสสำคัญเสมอมา

ตำแหน่งทางสายงานที่แตกต่างกัน มีความตระหนักไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่ได้รับความรู้เกือบจะเท่า ๆ กัน จึงมีความตระหนักที่ไม่แตกต่างกัน ทางเขื่อนมีชมรมต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ จะมีการปลูกต้นไม้ปีละหลาย ๆ ครั้ง การปล่อยปลาลงสู่มแม่น้ำ จะเห็นว่าพนักงานส่วนมากไม่ว่าจะเป็นระดับผู้บริหารหรือพนักงานจะเข้าร่วมกิจกรรมเสมอ ๆ จึงเกิดความตระหนักขึ้นในใจเหมือนกัน

ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความตระหนักแตกต่างกันทั้งนี้ เป็นเพราะ กลุ่มตัวอย่างจะมีความหลากหลายในระดับการศึกษา คือ มีทั้งระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี จึงทำให้เกิดมีความรู้และประสบการณ์แตกต่างกัน ความตระหนักเป็นสิ่งที่เกิดจากการรับรู้ การมีความรู้ หรือมีความสำนึก อีกประการหนึ่ง จากภาวะปัญหาปัจจุบัน ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการสร้างเขื่อน เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า พนักงานทุกคน จึงประสบปัญหาและเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น จึงเกิดความรู้ ความคิดเห็นและรับรู้ในปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ในด้านความรู้

และอาศัยระยะเวลาในการประสบปัญหา ซึ่งเป็นสิ่งช่วยในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมนั้น ๆ เมื่อมีสำเร็จจึงเกิดความตระหนักขึ้นในระดับสูง และมีความแตกต่างกันในบุคคลที่ระดับการศึกษาและระยะเวลาในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และความตระหนัก มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก สอดคล้องกับ จินตนา สวนเปีย (2538) ที่พบว่า ความรู้และความตระหนักของการปฏิบัติของแม่บ้านเกี่ยวกับการ จัดเก็บขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ทั้งนี้อธิบายได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นความรู้ที่เกิดจากความสามารถในทางสติปัญญา ส่วนความตระหนักเป็นพฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็น พฤติกรรมด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่มีความรู้ จึงทำให้เกิด ความตระหนักติดตามมา ซึ่งมีส่วนสัมพันธ์กันในลักษณะส่งเสริมซึ่งกันและกัน

5.3 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

1. เมื่อพิจารณาถึงแหล่งข้อมูลที่พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เชื้อนภูมิพล ได้รับจากสื่อประเภทต่าง ๆ พบว่า สื่อประเภทยุติสาร โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นสื่อสำคัญที่ทำให้พนักงานการไฟฟ้า ฝ่ายผลิตเชื้อนภูมิพลได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ในขณะที่สื่อประเภท แผ่นพับ เป็นสื่อที่ พนักงานจะได้รับรู้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด จึงควรที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตจะได้จัดให้มีการผลิต สื่อประเภทดังกล่าวเพื่อช่วยเผยแพร่ความรู้ด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมให้แก่พนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิต ได้ อีกทางหนึ่ง

2. พนักงานส่วนมากไม่เคยเข้าร่วมสัมมนาด้านสิ่งแวดล้อมโดยตรง เช่นเดียวกันกับการไม่เข้าร่วม ในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่มีการจัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสิ่งที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตจะ ให้ ความสำคัญในการจัดสัมมนาในลักษณะผสมผสานสอดแทรกกิจกรรม เนื้อหาด้านการจัดการ สิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานการไฟฟ้าฝ่ายผลิตเมื่อมีการประชุมสัมมนาด้านวิชาการต่างๆของการไฟฟ้า ฝ่ายผลิต เช่นเดียวกันควรที่จะส่งเสริมให้พนักงานได้เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งแวดล้อมซึ่งจุดเด่นหนึ่งของพนักงานที่จะเข้าเป็นสมาชิกหรือร่วมกิจกรรมของชมรมด้านสิ่งแวดล้อม เสมอๆ ทั้งนี้ควรศึกษาข้อจำกัดในการที่พนักงานไม่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวเพื่อแก้ไขปัญหอย่างเป็น รูปธรรมต่อไปซึ่งอาจจะมีอุปสรรคด้านงบประมาณในการสนับสนุน หรือระยะเวลาการจัดกิจกรรม ไม่เหมาะสม เป็นต้น